

LUCYNA SADZIKOWSKA* – KATOWICE

[Recenzja]: *Duszpasterstwo Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. 25 lat w służbie człowieka i książki*, red. Henryk Olszar, Weronika Pawłowicz, Bogumiła Warząchowska, Wydawnictwo Biblioteki Śląskiej, Katowice 2024, ss. 248, ISBN 978-83-67152-69-3

Słowo nie tylko jest początkiem wszystkiego: „Na początku było Słowo”¹, nie tylko dysponuje kreatywną mocą stwarzania świata, ocalenia, a nawet zbawienia człowieka. Nie tylko jest rezerwuarem podstawowych wartości: dobra, prawdy, piękna, ale też śladem naszej obecności, fenomenem ludzkiego zamieszkiwania świata i siebie samego, fenomenem komunikowania się². Słowo dla przedstawicieli wielu zawodów i profesji stało się sposobem docierania do prawdy, a tym samym „prawdą słowa, to znaczy słowem zamienionym na słowo obiecanie; słowem dialogu i diamentem, wezwaniem litery przez poznaną literę. (...) Utracić słowo, to utracić Boga w Krzyku Stworzenia”³.

Po to, aby zrozumieć słowo... (s. 11), bibliotekarze gromadzą, opracowują, przechowują: pochylają się nad książkami, nad ludzkim słowem. Taką myślą dzieli się ks. Henryk Olszar w pierwszym akapicie *Wstępu* do publikacji zatytułowanej *Duszpasterstwo Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. 25 lat w służbie człowieka i książki*.

* Lucyna Sadzikowska – dr hab. nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo, prof. uczelni, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

e-mail: lucyna.sadziowska@us.edu.pl

<https://orcid.org/0000-0002-5509-4513>

¹ Zob. *Ewangelia według św. Jana* 1,1, w: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. zespół biblistów polskich z inicjatywy benedyktynów tynieckich, wyd. 3 poprawione, Poznań-Warszawa 1990, s. 1216.

² Rozumienie kategorii metafory śladu w filozofii podejmowała Barbara Skarga, różnicując następujące jej znaczenia: ślad jako piętno w wymiarze etycznym, jako blizna w wymiarze ontologicznym i metafizycznym oraz ślad jako wezwanie, by ku czemuś wyjść, do czegoś dążyć. Zob. B. Skarga, *Ślad i obecność*, Warszawa 2004.

³ Cyt. za: E. Jabés, *Powrót do Księgi*, przeł. A. Wodnicki, posłowie J. Kania, Kraków 2005, s. 122.

Zauważyć trzeba, że pierwszy kontakt z recenzowaną publikacją może przynieść wątpliwość lub pytanie, czy uzasadnione było działanie redaktorów: ks. Henryka Olszara, Weroniki Pawłowicz i Bogumiły Warząchowskiej, by w samodzielnym opracowaniu z okazji 25-lecia duszpasterstwa bibliotekarzy zebrać artykuły, recenzje i sprawozdania już w przeszłości opublikowane (granice czasowe przyjęte przez redaktorów to lata 2015-2024, choć przedrukowane materiały pochodzą również z 2013 czy 2014 roku) i dostępne w zasobach internetowych.

Po namyśle takie działanie – związane z zapisem zaangażowania bibliotekarzy w działalność bibliotek oraz środowisk duszpasterskich w archidiecezji katowickiej – trzeba uznać za ważne i konieczne, a trud redaktorów zrozumieć i docenić. Jak bowiem w *Przedmowie* stwierdził arcybiskup senior Damian Zimoń, bibliotekarze łączą w sobie misję człowieka książki z wiarą w Boże Słowo (s. 9). Zebranie najważniejszych świadectw i tekstów z lat 2015-2024, czyli tych, które ukazały się od ostatniej tego typu publikacji w 2014 roku (mowa o opracowaniu *Duszpasterstwo Bibliotekarzy. W służbie człowieka i książki*, zredagowanym przez Jana Malickiego, Bogumiłę Warząchowską i Henryka Olszara), a dotyczyły duszpasterstwa bibliotekarzy, wymagało rzetelnej kwerendy bibliotecznej, solidnej pracy, pasji i zaangażowania. Wyselekcjonowany materiał staje się interesującą – na swój sposób nieoczywistą – księgą jubileuszową duszpasterstwa bibliotekarzy archidiecezji katowickiej. Duszpasterstwo bibliotekarzy, istniejące w archidiecezji katowickiej od 10 sierpnia 1999 roku, skupia pracowników ze wszystkich typów bibliotek Górnego Śląska. Do jego celów należy integracja środowiska oraz wymiana doświadczeń i współpraca zawodowa.

Tytuł książki, jej integralna część, wraz z podtytułem zawierającym klucz de-szyfrujący najważniejsze treści opracowania, jest cenną informacją dla odbiorcy: pozwala już w pierwszym czytelniczym oglądzie zorientować się w jej zawartości. W takim ujęciu – na wskroś jubileuszowo-podsumowującym nieledwie 25-letnią historię duszpasterstwa bibliotekarzy archidiecezji katowickiej, rejestrującym dokonania bibliotekarzy w tym zakresie – struktura książki jest przemyślana, logiczna, opracowana z myślą o odbiorcy: czytelniku zaangażowanym i zainteresowanym duszpasterską częścią bibliotekarskiego świata.

Podkreślmy, że otrzymujemy lekturę podejmującą istotne tematy również od strony praktycznej, jako że autorzy i redaktorzy to osoby silnie zaangażowane w ruch duszpasterski. Takie ujęcie tematu, jakie proponują twórcy publikacji, z pewnością stanowi dużą wartość dla – co oczywiste – bibliotekarzy, ludzi książki, ale także historyków Kościoła, socjologów, teologów i wszystkich zainteresowanych ruchem duszpasterskim.

Prezentowana publikacja składa się – poza *Przedmową* autorstwa ks. arcybiskupa seniora Damiana Zimonia i *Wstępu* ks. Henryka Olszara – z pięciu części, które redaktorzy zatytułowali następująco: *Działalność Duszpasterstwa Bibliotekarzy w świetle Kroniki – wybór materiałów*; *Artykuły o Duszpasterstwie Bibliotekarzy w czasopiśmie*; *Recenzje książek*; *Sprawozdania – konferencje, sympozja, spotkania* oraz *Osoby związane z Duszpasterstwem Bibliotekarzy*.

Pierwszą część publikacji wypełniają artykuły: Weroniki Pawłowicz, Kamili Falińskiej i Ewy Feluks pt. *Pielgrzymki i wyjazdy do Sanktuariów Maryjnych oraz*

miejsc kultu świętych; Weroniki Pawłowicz zatytułowany *Spotkania i wydarzenia w kręgu Duszpasterstwa Bibliotekarzy* oraz ks. Henryka Olszara traktujący o *Homiliach, kazaniach, mowach okolicznościowych*. Lektura wymienionych artykułów utwierdza w przekonaniu, że uczestnictwo pracowników bibliotek w duszpasterstwie wzmacnia ich zaangażowanie religijne, służy doskonaleniu ich pracy, pogłębia formację intelektualną oraz wspiera ich codzienną posługę na rzecz osób korzystających z bibliotek.

W drugiej części książki, kreśląc szeroko krajobraz 25-lecia duszpasterstwa bibliotekarzy, a w szczególności prowadząc rozważania nad ostatnim 10-leciem, redaktorzy organizują kolejne rozdziały wokół artykułów o duszpasterstwie bibliotekarzy w czasopiśmie. Zamieszczone trzy teksty (dwa ks. Henryka Olszara i jeden Elizy Lubojańskiej) ukazały się w „Fidesie. Biuletynie Bibliotek Kościelnych” (2015, nr 1 i 2023, nr 56) i w „Forum Bibliotek Medycznych” (2017, nr 1/19).

Recenzje książek to rozdział trzeci, który stanowi dopełnienie części drugiej poświęconej dotychczas opublikowanym artykułom. Otrzymujemy przegląd artykułów recenzyjnych, które ukazały się w latach 2014-2022 na łamach pism: „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” i „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy”.

Sprawozdania, konferencje, sympozja, spotkania – część czwartą monografii zbiorowej – rozpoczyna tekst Renaty Ćmiel przedrukowany z „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” z 2023 roku; dalej czytelnik zapoznać się może ze sprawozdaniem Barbary Kołodziej z konferencji pt. *Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich*, która odbyła się w Katowicach (przedruk z „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” z 2013 roku), Marii Kycler z konferencji *Bibliotekarze w służbie człowieka i książki* (tekst pierwotnie ukazał się w „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” w 2014 roku), a także z tekstem autorstwa Ewy Olszowy o konferencji, która odbyła się w ramach XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach (oryginalny tekst ukazał się w „Fidesie. Biuletynie Bibliotek Kościelnych” w 2014 roku). Część czwartą zamykają *Sprawozdania z działalności Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej za 2018 i 2021 rok*, przygotowane przez ks. Henryka Olszara.

Książkę kończy dość syntetyczny, lecz bardzo ważny rozdział: *Osoby związane z Duszpasterstwem Bibliotekarzy*, będący prezentacją w formie wykazu uczestników prac i spotkań Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej w latach 1999-2024 (opracowała Bogumiła Warzachowska) oraz wybranych biogramów osób zaangażowanych w duszpasterstwie bibliotekarzy lub biorących udział w jego pracach i spotkaniach w latach 1999-2024. Warto przywołać ich nazwiska, by jeszcze raz wybrzmiały: ks. Henryk Olszar – opiekun Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, Krystyna Baluch, Iwona Bias, Sylwia Błaszczuk, Aniela Dziubany, Kamila Falińska, Danuta Gburska, Barbara Kołodziej, Iwona Kośny, Eliza Lubojańska, Gabriela Łacka, Agata Muc, Maria Myszkowska-Matusiak, Weronika Pawłowicz, Bożena Przydacz, Bożena Szczykała, Wiesława Szlachta, Bogumiła Warzachowska, Krystyna Wołoch.

Zaprezentowane biogramy, przygotowane przez samych autorów, mają różną obszerność i różną formę – niektóre zawierają zdjęcia, w innych przyjęto ujęcie tematyczne – wszystkie charakteryzuje rys osobisty. Autorzy not biograficznych zaakcentowali i uwypuklili ważne dla nich aspekty i wartości, którymi kierują się w życiu. Tym samym otrzymujemy w różnym stopniu subiektywne portrety tychże osób. Nadaje to niewątpliwie walor indywidualizmu, choć od opracowania naukowego oczekiwałabym sformalizowanych biogramów.

Reasumując, warto podkreślić, że przedstawiana publikacja przywołuje najważniejsze i najciekawsze tematy oraz elementy tworzące duszpasterstwo bibliotekarzy. Redaktorzy szeroko nakreślają przenikanie się pracy zawodowej i zjawisk duszpasterskich, dogłębnie przedstawionych i zinterpretowanych przez poszczególnych autorów artykułów, sprawozdań czy recenzji. Wnikliwe i przemyślane skatalogowanie tekstów oraz personalny, pełen pasji sposób prezentacji biogramów sprawiają, że publikacja ta jest zajmująca, może zachęcać do dyskusji i, niewątpliwie, pobudza do myślenia. Czyta się ją więc z zainteresowaniem i przyjemnością. Polecam tę lekturę nie tylko bibliotekarzom, ale także osobom spoza środowiska bibliotekarskiego.

Słowa kluczowe: archidiecezja katowicka; duszpasterstwo bibliotekarzy; jubileusz; książka; służba

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA

Opracowania

Ewangelia według św. Jana 1,1, w: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. zespół biblistów polskich z inicjatywy benedyktynów tynieckich, wyd. 3 poprawione, Poznań-Warszawa 1990, s. 1216.

Jabés Edmond, *Powrót do Księgi*, przeł. A. Wodnicki, posłowie J. Kania, Kraków 2005, s. 122.

Skarga Barbara, *Ślad i obecność*, Warszawa 2004.